

narratives

Busco feina..., o què?

Joan Torres Domènech
Premi Arnau de
Palomar de Narrativa
Breu 2004 [categoria
absoluta]

— L'únic que m'ha quedat del meu treball és una fístula esbatanada que em rebenta el cul; l'únic que m'ha quedat del meu treball és una fístula esbatanada que... —l'Eudald ho anava repetint com un robot trabucat davant l'armari-mirall del lavabo, mentre s'alleugeria la fístula al bidet—.

Encara es trobava sota un estat de xoc. La seva dona ja començava a atipar-se d'aquelles tancades al lavabo. Més d'un cop havia hagut de salvar les urgències auxiliant-se a casa dels veïns. Allí, l'Eudald s'hi passava hores, natges enlaire, assaborint el pessigolleig d'un bany fred. No volia veure ningú. Deia que havia d'assumir la seva nova condició, la d'aturat fistulós. Si algú telefonava, despenjava l'aparell i metrallava els interlocutors amb mots obscens. Si baixava al carrer i passava algun conegut, es parava al primer portal i feia veure que discutia amb el porter automàtic.

— No t'ho havia dit? M'he agafat el mes de vacances —deia, quan l'abordaven—.

Però els veïns aviat es posaren alerta. De vacances, un febrer? Un mes tan curt i fred! Allò era una estúpida, fins i tot per a un personatge estúpid com l'Eudald. Casualment, un veí agosarat va destapar el pastís: "Voltes molt per la casa, tu! Vols dir que no t'han donat el finiquito a l'empresa?"

L'endemà aquell xafarder va trobar-se dues bellugadisses cues de llangardaix a la seva bústia. L'Eudald ho va reconèixer: s'havia passat. Havia de calmar-se, abans no esventrés algú i fos pastura de

la premsa groga. Calia enfrontar-se al seu fracàs. Portava trenta-dos anys treballant de comptable a l'empresa "Herederos de Rosendo Forniguera e hijos"; i, quan estava cregut que allí acabaria fent el darrer espetec, en termes laborals, s'entén, va esclatar la bomba, i l'agafà amb els darreres ben al descobert, fístula inclosa.

Qui s'ho podia pensar? Els vents empresarials bufaven favorables. Un dels fills flirtejava amb els polítics locals, i n'havia enfarinat més d'un per fer-se amb unes concessions. Un altre traficava en art dubtós i blanquejava el caler a paletades, abans no canviés la moneda. El negoci navegava, plàcidament, sota els auspicis del capitalisme més desbotat. Tanmateix, alguna llumenera va filtrar un informe, on s'apuntava que, reduint la plantilla, es podien augmentar més les primes dels associats. I es va pensar en l'Eudald, un treballador eficient, que ja estava madur per al seu primer infart.

El director el vol veure, Eudald —fou el missatge escairat del cap de departament—.

El comptable, totalment desprevingut, va pujar al despatx amb el balanç prometedor del darrer trimestre. I just creuà la porta...

—Miri, amic meu, no em preguntis per què, però hem pensat en vostè.

El director li ho abocà tot d'una, junt amb una bafarada de l'havà que masegava. Estava despatxat. Li indicà que la indemnització seria ajustadeta. "Perquè no s'engorroneixi", li justificà amb tot paternal.

L'acomiatat sols va exhalar: — No ho podríem arreglar. Tinc cinquanta anys. On vaig ara, a acabar de fer-me vell?

**L'acomiatat sols
va exhalar: — No
ho podríem
arreglar. Tinc
cinquanta anys.
On vaig ara, a
acabar de fer-me
vell?**

— Sap, amic meu? Jo invertiria els diners en borsa. Si no, se li faran petits ben aviat. Pot arruïnar-se, naturalment. Però les probabilitats de trobar una feina, a la seva edat, no són més altes.

I un minut més tard, l'Eudald sortia amb la carta d'acomiatament i una rabior als baixos, com no tenia des de feia temps.

—Has de sobreposar-te o les coses petaran malament! —ja l'havia amenaçat la Raquel, en un dels seus fogots menopàusics. Amb el fill criat, no estava ella per tornar a suportar ploraneres i que se li ramifiquessin les potes de gall—.

L'Eudald perdia gana i color a ulls vista. Allò l'esperança. Potser podria trobar un motiu per a una invalidesa. Era una manera honorosa de salvar el mal tràngol. Va fer-se d'una mútua mèdica i apurà tot el catàleg d'especialistes:

cardiòlegs, traumatòlegs, neuròlegs..., fins i tot un podòleg. Sempre li havien dit que els peus li feien olor de mort.

També li va semblar que la fistula empitjorava i per un temps sospirà que no fos un tumor maligne. Però, a la fi, no li trobaren res que no fos la típica degeneració física i mental pròpies de l'edat. Ho seguí intentant fins que els de la mútua trucaren certament malagradosos, el tractaren d'hipocondríac compulsiu i li notificaren la cancel·lació de la pòlissa.

— Que es podria al·legar invalidesa per això? —preguntà l'Eudald, abans de sentir el tut-tut del telèfon—.

Llavors, provà els cursets. Era fàcil fer cursets. Quan menys possibilitats hi havia d'ocupar-se, més ocupat et mantenia l'oficina del treball. Com per distreure les penes. L'Eudald pensà que li calia farcir el currículum. I va fer els cursos clàssics: gestió d'empreses, informàtica aplicada a la gestió d'empreses, comptabilitat, informàtica aplicada a la comptabilitat, animador cultural, informàtica aplicada a... Després van venir les pràctiques. I li fou assignada la seva antiga empresa. Qui s'ho podia imaginar? Quan hi arribà el primer dia, tothom el saludà i li envejà la sort. El director li féu el millor paper:

— Ja sap, Eudald, no cal que li digui res. Posi's a la seva taula i afeanyi's. Va deixar molta feina pendent i s'ha de posar al dia. Ah!, si fa algun altre curset, ja ens pot demanar. Aquí va deixar un record immillorable i sempre serà ben rebut.

Trasbalsat d'emoció, va ocupar la seva vella taula, i, si no fos perquè no en tocava de calents, com a aprenent la feina li semblà millor. Havia de demostrar que era imprescindible per a l'empresa i s'hi esmerçà de valent. Però els encarregats no hi prestaren atenció: per nassos havia de fer bé el que sempre havia fet bé. A la desesperada l'Eudald anà a penjar-se a les orelles del seu antic cap. Aquest se l'espolsà amb un somriure als llavis:

— Ai! Ens ho demana en un

mal moment. Estem a punt d'amortitzar dues places més. La veritat és que l'oficina de treball cada cop ens envia practicants més competents i estem contents del servei. Cregui'm!, aquest és el camí que buscàvem.

Tot fou inútil. L'única dada del seu currículum que espantava era l'única que no podia variar: la malèida edat. Allò acomplexà la seva dona, que començà a sortir amb les seves amigues divorciades. L'Eudald també s'hi capficà i anava a tot hora amidant-se la llargada de les orelles i fent-ne comparacions. Havia sentit dir que creixien més a mesura que hom envellia.

Acabà provant, encara que només fos per despistar aquelles neures, com a agent comercial: venedor d'ossets de felpa anti·lèrgics, representant d'"El Círculo de Lectores", distribuïdor de zona de congelats transgènics, i altra volta representant d'"El Círculo de Lectores" ... Sempre li havia agradat la lectura, i així es convertí en el seu millor client. Llegia els llibres i després els facturava com a devolucions, però es cobrava les comissions per vendes. Cada cop llegia més i venia menys, i obtenia beneficis més substanciosos. Fins que, a l'editorial, no quadraren els números i li rescindiren unilateralment el contracte.

A la fi s'aventurà amb un negoci propi. Després de donar-hi tombs, optà per fer l'únic que havia après, és a dir, cursets. No semblava tan difícil: només calia llegir bé les fotocòpies. Va començar a fer-los d'estranguis a casa seva, i com que la cosa qual·là, va llogar-se un local al centre. Ben prompte tingué l'aula plena i hagué de contractar més personal. Alguns dels seus companys d'"Herederos de Rosendo, etc." també hi anaren a parar. Llur empresa havia aconseguit els guanys més elevats el dia que despatxà el darrer treballador, però el dia següent, inexplicablement, hagué de tancar.

Els seus vells companys veieren grans expectatives en el sector cursillista i convenceren l'Eudald per portar-li la part admi-

nistrativa. En tres mesos ja tenien obertes sucursals a tota la ciutat. Allò espantà la competència més puntera, que decidí una aproximació. Els executius d'ambdues empreses es reuniren i tancaren un acord molt positiu, que ningú no entengué. I abans de sis mesos, aquella acadèmia incipient fou absorbida, purgada i liquidada. Els caps promotors foren ascendits i la plantilla de professors, reduïda a la mínima expressió, per requalificació d'actius.

L'Eudald, per manca de títols, fou un dels primers a ser despatxat.

I començaren altre cop les tancades al lavabo i les cançonetes mortificadores:

— L'únic que m'ha quedat del treball és una fístula esbatanada que em rebenta el cul; l'únic que m'ha quedat del treball és una...

Un vespre, quan l'Eudald s'esplaiava al bidet, com era habitual, es mirà reptadorament al mirall. Els ulls li començaren a fer pampallugues i el front se li arronsà com un acordió. I de cop, ho veié tot clar. Llavors, agafà les estisores oxidades de tallar-se les ungles dels peus; i, amb un somriure sorneguer, se les clavà al cul.

Aquella nit l'Eudald era internat pel tràmit d'urgència al sanatori provincial. La seva fitxa d'ingrés deia: "Intent d'autòlisi, xerrameca incoherent amb deliris de grandesa". Primer diagnòstic: "Estrès crònic provocat per la manca de feina".

Ningú del barri no va saber-ne res més. Certes fonts no oficials diuen que l'Eudald va creuar clandestinament amb patera l'estret de Gibraltar i que viu, feliçment, a Marràqueix amb cinc dones que li cuiden la fístula.▶▶